

MYRENE I LOFOTEN.

Av *Aasulv Løddesøl* og *Oscar Hovde* (ref.).

DET LANDOMRÅDE som behandles i denne artikkel, er øyrekken fra Raftsundet til og med Røst, alt beliggende i Nordland fylke. Denne øyrekke omfatter hvad man i daglig tale kaller Lofoten. De største øyer, regnet nordfra, er: Austvågøy, Store og Lille Molla, Gimsøy, Vestvågøy, Flakstadøy, Moskenesøy, Værøy og Røstlandet.

I alt 9 herreder, nemlig: Gimsøy, Borge, Buksnes, Valberg, Hol, Flakstad, Moskenes, Værøy og Røst, ligger her med sitt hele areal, mens to herreder, Hadsel og Vågan, også omfatter deler av Hadseløya, Langøya og Hinnøya (jfr. Medd. fra D. N. M., hefte 4 og 6, 1936).

B e l i g g e n h e t: Lofoten ligger mellom $1^{\circ} 10'$ og $4^{\circ} 30'$ øst for Oslo meridian og fra $67^{\circ} 25'$ til $68^{\circ} 30'$ nordlig bredde. Øyrekken begrenses mot syd av Vestfjorden, mot vest av Nordishavet, mot nord av Nordishavet og Hadsselfjorden og mot øst dannes begrensningsen av det trange Raftsund.

Fjellgrunnen danner efter Th. Vogt (N. G. U. 1909) en stor erupsjonsprovinns av postsilurisk alder. I Lofoten optrer hovedsakelig augitsyenit og monzonit med noe labradorsten og forøvrig flere forskjellige typer av bergarter. Disse bergarter ligger omgitt av grunnfjellsgranitt, som danner næsten halvparten av Lofotens flateinnhold. For Vest-Lofotens vedkommende har vi at Moskenesøy overveiende består av syenitt og gabbro, mens fjellgrunnen på Værøy og Røst dannes av forskjellige sorter gneis (jfr. Th. Vogt, Geogr. Selskaps Årbok, 1911—12.) Innen Lofotfeltet er flere jernmalmsforekomster, således ved Smorten i Valberg og Sundklakk og Jendalen på Gimsøya. Ved Andopen på Flakstadøy har vært prøvedrift på titanjernsten, og på vestsiden av Østnesfjorden blev i sin tid uttatt en del molybdenglans.

D e l ø s e j o r d l a g består mest av steddannet forvittringsjord av den underliggende fjellgrunn, og dessuten av myrjord. På noen steder forekommer også morenejord, og i de lavere egne til ca. 30 m's høide o. h. optrer til dels strandterrasser og strandvoller. På bunnen av de lavereliggende myrer finner man undertiden skjellsand eller flyvesand.

T o p o g r a f i. Lofoten er kjent for sine ville, steile og sylkvasse fjellformasjoner, som ofte går loddrett i havet. Den høieste fjelltopp er Higravstind (1161 m) på Austvågøy. Omkring denne ligger flere store isbreer. Mellom øyene er trange sund, hvor havet danner stride strømmer som ofte kan være farlige for båttrafikken. Lange fjorder og dype bukter skjærer sig inn i øyene og danner som regel gode havner for fiskerflåten.

På øyene ligger en masse vann, men ingen større elver.

Skogen er nokså sparsomt utbredt, og artsrikdommen er heller ikke stor. Hvor fjell stenger for de barske havvinder, finnes dog ganske pene bjørkelier, og rognen ser også ut til å trives bra.

Bebyggelsen i Lofoten er først og fremst konsentrert i fiskevær. De største av disse er ifølge folketellingen i 1930: Svolvær (2722 innbyggere), Kabelvåg (1187), Henningsvær (567), Stamsund (517), Balstad (597), Reine (365), Sørvågen (415), Sørland (410) og Røst (385). De mest betydelige jordbruksbygder finnes på Vestvågøy i Buksnes og Borge herreder. I disse to herreder er tilsammen vel 10,000 dekar dyrket jord og næsten 20,000 dekar naturlig eng. (Jordbrukstellingen av 1929.)

Kommunikasjonene til sjøs må sies å være bra. Hurtigruten anløper regelmessig Svolvær, mens Stamsund har ukentlig tre anløp hver vei. Ordningen av lokaltrafikken er dessuten god. Veinettet er derimot meget mangelfullt. Bare Vestvågøy har en noenlunde tilfredsstillende veiforbindelse og tidsmessig rutebiltrafikk med utgangspunkt i Stamsund.

Myrinventeringer i Lofoten.

Det norske myrselskaps myrinventeringer i Lofoten er utført med bidrag av A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond etter samme plan som i Vesterålen (Medd. fra D. N. M., hefte 2, 1935). Markarbeidet blev foretatt sommeren 1936 av sistnevnte av denne artikkels forfattere. Førstnevnte forfatter har deltatt i befaringer av en del større myrstrekninger på Austvågøy og Gimsøy, hvor man for tiden omgås med større dyrkings- og bureisingsplaner. Tidligere har myrselskapet kun undersøkt en enkelt myr innen Lofotområdet, nemlig Kongsmarkens myr i Vågan herred (1918).

Myrarealet i Lofoten utgjør ifølge våre undersøkelser i alt 55,560 dekar (jfr. tabell 1). Herav er 6 % lyngrik mosemyr, 44 % gressrik mosemyr og 50 % gressmyr, klassifisert etter samme system som tidligere benyttet (jfr. Gunnar Holmsen, N. G. U., nr. 99, 1923).

Tabell 1. Sammen drag over myrarealene i Lofoten.

Herred	Lyngrik mosemyr, dekar	Gressrik mosemyr, dekar	Gressmyr, dekar	Ialt dekar
Hadsel	1,815	5,225	960	8,000
Vågan	—	120	5,635	5,755
Gimsøy	875	11,210	9,505	21,590
Borge	540	4,885	3,290	8,715
Buksnes	—	870	6,270	7,140
Valberg	—	1,450	590	2,040
Hol	290	160	960	1,410
Flakstad	—	550	360	910
Ialt	3,520	24,470	27,570	55,560

Tabell 2.

Analyser av

Prøve n.r.	Prøven uttatt	Myrtype	Volum- vekt (tørr- stoff pr. l.) gf.	pH- verdi
1	Skotnesmyren i Buksnes	Gressmyr	178	4.11
2	Nord for Gravdal „	—,,—	210	4.47
3	Vest for Leknes „	—,,—	146	4.20
4	Vest for Hage „	Gressrik mosemyr	133	4.11
5	Midt mellom Leknes og Bolle i Buksnes	Gressmyr	166	4.47
6	Midt på Risemyren i Borge	Gressrik mosemyr	78	4.33
7	Ca. 1/2 km n. f. Vendalsjorden i Borge	—,,—	94	4.21
8	Ca. 400 m n. v. f. Løvdalsvann „	Gressmyr	148	4.26
9	Ca. 500 m s. f. Urvannet „	Lyngrik mosemyr	142	4.16
10	Mellem Grunnstad og Haugen „	Gressmyr	149	4.16
11	Sydvest for Vinjeaksla, Gimsøy	—,,—	150	4.31
12	Sydøst for Vinje „	Gressrik mosemyr	104	4.23
13	Mellem Vik og Årvågen „	—,,—	97	4.25
14	Ca. 1 km vest for Vinje „	Gressmyr	199	4.40
15	Hos A. Finnstad, Moland, Valberg . . .	Gressrik mosemyr	93	4.13
16	Ca. 1 km vest for Ørsvåg, Vågan . . .	Gressmyr	251	4.37
17	Sydsiden av Olderfjorddalen, Gimsøy	Gressrik mosemyr	130	4.18
18	Nordsiden av „ „ „	Gressmyr	129	4.60
19	Mellem Sommerhus og Sand, Hadsel .	Gressrik mosemyr	124	4.13
20	„ —,,— „ „ „	Gressmyr	185	4.40
21	Ca. 400 m ø. f. Grunnfjør, „	Lyngrik mosemyr	95	3.99
22	Øst for Solbakken, Vågan	Gressmyr	166	4.18
23	Nord for Helle, „	—,,—	142	4.23
24	Hos Arne Presthaug, Gimsøy	—,,—	158	4.91
25	På Årvågfeltet, „	—,,—	135	4.19
26	„ „ „	Gressrik mosemyr	118	4.24

Myrtyper: De mest karakteristiske plantearter på de lyngrike mosemyrer er krekling og røsslyng samt bjørnskjegg, foruten de vanlige kvitmoser og tuer av gråmose. De gressrike mosemyrer har som regel en frisk bunnvegetasjon av kvitmoser med en noe varierende mektighet. De dominerende halvgressarter er vesentlig bjørnskjegg og enhodet myrull. Dessuten finnes adskillig kvitlyng og moltebær. Gressmyrene preges av en ganske rik vegetasjon, hvor flerhodet myrull og starrarter er dominerende. Bunnvegetasjonen er ofte temmelig sparsomt utviklet, men består gjerne av bjørnemose og litt kvitmose. Med hensyn til vegetasjonens sam-

Jordprøver fra Lofoten.

I vannfri jord			Pr. dekar til 20 cm dypde		Anmerkninger		
Aske pst.	N pst.	CaO pst.	N kg.	CaO kg.	Formuldingsgrad	Dybde i m	Undergrunn
5.62	2.27	0.28	808	98	Vel formuldet	1,80	Grus
9.28	2.34	0.26	982	111	Vel formuldet	0,40	Sand
3.83	1.54	0.38	448	110	Vel formuldet	0,80	Sand
2.94	1.95	0.19	518	51	Noenl. vel formuldet	1,60	Grus
5.47	2.23	0.26	737	85	Vel formuldet	1,80	Grus
2.55	1.79	0.31	279	48	Svakt formuldet	1,80	Sand
3.28	1.71	0.19	322	36	Svakt formuldet	1,80	Grus
4.31	2.24	0.32	666	93	Vel formuldet	1,30	Grus
3.94	2.01	0.10	572	27	Vel formuldet	0,40	Grus
4.29	2.09	0.08	625	24	Vel formuldet	1,20	Grus
5.38	2.08	0.17	623	52	Vel formuldet	0,40	Grus
2.56	1.36	0.40	282	83	Noenl. vel formuldet	0,80	Sand
3.19	1.55	0.33	300	64	Svakt formuldet	0,60	Grus
10 35	2.64	0.59	1049	235	Vel formuldet	0,50	Leirsand
2.68	1.44	0.22	268	41	Svakt formuldet	1,20	Sand
18.32	2.44	0.08	1225	43	Vel formuldet	0,40	Sand
3.10	2.20	0.06	571	15	Noenl. vel formuldet	1,40	Grus
9.35	3.13	0.17	811	44	Noenl. vel formuldet	0,60	Sand
4.17	1.09	0.38	315	109	Svakt formuldet	1,30	Sand
3.27	1.97	0.38	728	142	Vel formuldet	1,20	Sand
2.03	1.23	0.26	233	50	Svakt formuldet	2,30	Grus
5.88	2.47	0.12	822	39	Vel formuldet	0,70	Sand
2 82	2.45	0.12	695	34	Vel formuldet	0,70	Grus
7.09	3.33	2.19	1054	693	Vel formuldet	0,60	Sand
3.53	2.11	0.37	571	99	Noenl. vel formuldet	1,00	Grus
2.70	1.77	0.39	417	65	Noenl. vel formuldet	2,20	Sand

mønsetning kan for øvrig henvises til vedkommende avsnitt under omtalen av myrene på Langøya og Hadseløya (hefte nr. 4, 1936), da det ingen vesentlig forskjell er fra de ytre deler av Vesterålen.

Analyseresultater av jordprøver uttatt av forskjellige myrtyper er meddelt i tabell 2.*) Analysene viser en ganske sterk variasjon såvel i volumvekt som i aske- og kvelstoffinnhold, mens pH-verdien og kalkinnholdet er mere jevnt. Middeltallene av volumvekt,

*) Samtlige analyser er utført ved Statens landbrukskjemiske kontrollstasjon i Trondheim.

aske-, kvelstoff- og kalkinnholdet for de forskjellige myrtyper er meddelt nedenfor:

		Volumvekt, gram	Aske, %	N, %	CaO, %
Lyngrik mosemyr	(2 prøver)	118	2,98	1,62	0,18
Gressrik mosemyr	(9 »)	108	3,02	1,65	0,27
Gressmyr	(15 »)	166	6,59	2,35	0,38

Mosemyrene er, som man vil se, både aske-, kvelstoff- og kalkfattige, mens gressmyrene gjennomgående har et noenlunde bra kvelstoffinnhold, men kalkinnholdet er også her gjennomgående noe lavt. Samtlige prøver viste sig å være sterkt sure.

I Lofoten finnes store masser kalksand. En del prøver blev uttatt av de viktigste forekomster og analysert. Resultatet av disse analyser er anført i tabell 3.

Tabell 3.

Analyser av kalksandprøver fra Lofoten.

Merke på kartet	Prøvested	Hektolitervekt, kg.	I vannfri kalksand		Pr. hl.		Anm.
			CaO pst.	CaCO ₃ pst.	CaO kg.	CaCO ₃ kg.	
S 1	Leknesbukten, Buksnes	107,9	40,3	72,0	43,4	77,6	I fjæren
S 2	—, —	112,5	41,9	74,9	47,2	84,3	På land
S 3	Eidenneset, "	109,3	41,2	73,6	45,0	80,4	I fjæren
S 4	Vest for Eggum, Borge	146,8	32,0	57,2	47,0	84,0	—, —
S 5	Ved " "	146,1	24,6	44,0	35,6	63,6	På land
S 6	Sundklakkstrømmen, "	91,6	46,1	82,3	42,2	75,4	Under vann
S 7	Vinje, Gimsøy . . .	121,5	36,6	65,4	44,5	79,4	På land
S 8	Sommerhus, Hadsel . .	124,1	31,1	55,5	38,6	68,9	Flyvesand
S 9	Sand, "	139,3	18,4	32,9	25,7	45,8	I fjæren
S 10	Vest for Helle, Vågan	82,6	45,1	80,5	37,2	66,5	—, —
S 11	Nord " " "	93,3	46,5	83,0	43,4	77,4	—, —
S 12	Vikneset, Gimsøy . .	94,4	46,4	82,9	43,8	78,3	—, —
S 13	Saupstad, "	95,0	42,1	75,1	40,0	71,3	På land

I tilknytning til oversiktskartene, som her er reproduisert i mst. 1 : 400,000, vil i det etterfølgende bli gitt en kort omtale av myrene i de enkelte herreder.

Myrene i Hadsel herred (Austvågøy).

Herredets totale landareal er 693,24 km²; herav faller på Austvågøy 202,24 km². Det samlede myrareal innen dette område er ca. 8000 dekar. Herav er 23 % lyngrik mosemyr, 65 % gressrik mosemyr og 12 % gressmyr.

Det største sammenhengende myrareal på hele Austvågøy ligger i Hadsel herred. Det er strekningen mellom Morfjorden og Grunnfjorden med ca. 5500 dekar myr. Herav er imidlertid bare vel 100 dekar gressmyr. Det øvrige areal fordeler seg med ca. $\frac{1}{3}$ på lyngrik mosemyr og ca. $\frac{2}{3}$ på gressrik mosemyr.

Gressmyrpartiet, som finnes på nordsiden av veien mellom Sommerhus og Sand, ca. 1 km øst for Sand, ligger i liten høide (5—15 m) over havet. Myren har jevn overflate og liten helling. Den oversvømmes av flomvann, og matjordlaget som er vel formuldet, er som følge derav noe sandblandet. Myren gir nu godt beite og vil egne seg bra for opdyrking.

Den gressrike mosemyr innen nevnte myrstrekning danner to større adskilte felter, som her skal omtales hver for sig. Den østlige del, beliggende mellom Sommerhus og Sand, utgjør ca. 1900 dekar. Opsitterne på Sand eier den vestlige del, og her er et mindre parti nærmest veien utskiftet i teiger, mens storparten ligger i fellesskap. Den sydøstlige del tilhører gården Sommerhus.

Myren har jevn overflate med svak helling mot sjøen, altså mot øst og nord. Matjordlaget er oftest noenlunde vel formuldet, men delvis finnes også temmelig frisk kvitmose til et spadestikkis dybde. Derunder er næsten alltid brukbar, men ikke særlig god brenntorv (H₃-e). Dybden av myren varierer nokså meget, idet her er flere «ra» av sand og grus, hvor dybden er liten. Mellom disse «raer» er 1 til 2 meters torvlag på sandundergrunn. I torvlagene finnes tynne sand-skikter, avsatt under flomperioder. Myren er gitt dyrkingsverd 3 og ansees altså noenlunde vel skikket for opdyrking, men den ligger meget værhardt til med åpent hav mot vest og nord.

Det annet felt, ca. 1750 dekar, ligger på begge sider av veien mellom Sand og Grunnfjør og videre sydover. På nordsiden av veien er svak helling mot sjøen og jevnt terreng. Dybden er liten, dog op til 1 m lengst øst. Syd for veien, langs fjellfoten, er noe sterkere helling mot vest. Terrenget er her noe tuet og lyngkledd. Såvel ovenfor som nedenfor veien er myren noenlunde vel formuldet og moselaget er ofte av liten mektighet. Gjennomsnittsdybden er ca. 1 m, undergrunnen består av grus. Den sydlige del av dette parti ligger lunt til, og i sin helhet er det gitt dyrkingsverd 2,5 til 3. Eiendomsforholdet er fellesskap mellom 9 opsittere på Grunnfjør.

De lyngrike mosemyrer utgjør ca. 1750 dekar og ligger i flere felter som er temmelig uensartede. Like øst for Sand er et parti grunn myr med lyngtuer, men lite av gråmose. Hellingen er svakt nordlig. Her

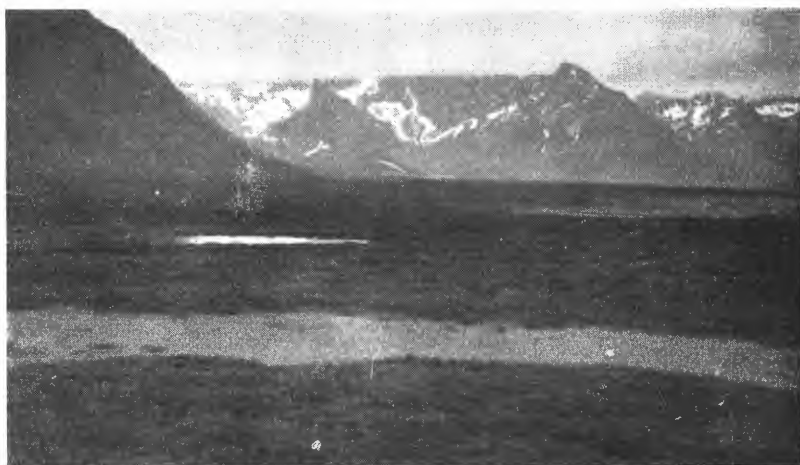

Fig. 1. Myrparti syd for Grunnfjør.

er påbegynt opdyrking i myrens vestkant. Dyrkingsverdet kan dog neppe settes bedre enn 3 til 4.

Syd for veien mellom Sand og Grunnfjør er et ganske sterkt kupert terreng med flere fjellknauser og store sten i dagen. Dybden er oftest liten, men når enkelte steder op i ca. 2 m. De dypere partier av myren inneholder brukbar brenntorv (H_6). Undergrunnen består av grus og stor sten. Hellingen er mot nordvest, og dreneringsforholdene er noenlunde bra. Dyrkingsverdet har vi satt til 3.

Øst for Grunnfjør er terrenget noenlunde jevnt. Myren er her temmelig sumpig og har liten helling. Den er svakt formuldet i 2—3 lømpers dybde og inneholder noenlunde god strøtorv. Under strøtorvlaget er brukbar, men dårlig brenntorv (H_5). Dybden varierer nokså meget, lengst vest er dybde på 3—4 m almindelig. Undergrunnen består her av grus. Sydligst er myren svært grunn, og undergrunnen består av ren kuppelsten. Dreneringsforholdene er noe vanskelige, idet en strandvoll, hvor veien ligger, demmer vannet op i myren. Å grave en avløpskanal gjennom strandvollen vil imidlertid være overkommelig, og dette arbeide er påkrevet såvel for nyttiggjørelse av brenntorven som for eventuell dyrking. Dette er jo en noe tvilsom dyrkingsjord, men det avtorvede areal vil kunne bli noenlunde bra.

Av mindre myrpartier på denne kant finnes det en lyngrik mosemyr syd for Sommerhus. Myren ligger i 25—30 meters h. o. h. med helling mot øst. Det øvre lag av myren er svakt formuldet; dybden er gjennemgående 1,5 til 2 meter. Her stikkes brenntorv, men torven er av mindre god kvalitet (H_5).

Ved bunnen av Grunnfjør fjorden ligger litt gressrik mosemyr som brukes til brenntorv av opsitterne i Grunnfjør fjord.

På vestsiden av veien mellom Strønstad og Sellåter ligger to gressmyrpartier på tilsammen ca. 300 dekar. Den nordligste myr har helling mot nord og dybder på opptil 2 m, mens den sydligste er meget grunn og heller sterkt mot vest. Begge myrer er vel formuldet. Undergrunnen består av grus. På den nordligste myr stikkes brenntorv, og myren planeres etterpå, mens den sydligste er delvis dyrket, og med godt resultat.

Like syd for Fiskebøl og i Fiskebøldalen er i alt ca. 700 dekar myr. Herav er vel halvparten gressrik mosemyr og resten gressmyr. Gressmyrene, som ligger nærmest gårdene på begge sider av elven i en høyde av ca. 30 m o. h., er sterkt kupert, særlig øst for elven, og har god helling ned mot denne fra begge sider. Også gressmyrene har her et friskt kvitmoselag øverst, men for øvrig rik gressvegetasjon. Myrene er vel formuldet under mosedekket, dybden er oftest ca. 1 m. Lengst øst er dog dybden opptil 2 m, og der finnes særdeles god brenntorv (H^r). Undergrunnen består av grus og sand, ofte med betydelig leirblanding. Dette er bra dyrkingsjord, dyrkingsverd ca. 2,5.

Den gressrike mosemyr (Stormyren og myren i Fiskebøldalen) er av langt dårligere kvalitet som dyrkingsjord betraktet. Stormyren har meget liten helling og jevn overflate. Den er noe sumpig, men noenlunde vel formuldet og inneholder meget god brenntorv allerede under et spadestikks dybde. Dybden er gjennomsnittlig ca. 2 m. Undergrunnen består av leirblandet sand og grus. Stormyren vil med fordel kunne dyrkes etter avtorving. Myrpartiet i Fiskebøldalen, som nærmer sig skogmyrtypen, er noenlunde vel formuldet; dybden er oftest ca. 1 m, undergrunnen består av løs sand. Myren er best skikket til beite på grunn av beliggenheten.

I Budalen finnes vel 200 dekar gressmyr. H. o. h. er ca. 20 til 30 m, og hellingen er ned mot elven og vannet. Myren er vel formuldet. Dybden er ofte opptil 3 m. Under 1 à 2 lomper er prima brenntorv (H^r). Undergrunnen består av grus og stor sten. På den østlige kant av myren stikkes brenntorv og planeres etter hvert, mens det øvrige areal ligger til beite. Her bør helst avtorves før dyrking.

På Higravseidet, ved grensen mot Vågan, er et parti på litt over 200 dekar gressrik mosemyr. Denne utmerker sig ved lagvis å inneholde sterk sandblanding i hele dybden, som oftest er ca. 3 m. Myren er noenlunde vel formuldet, og undergrunnen består av grus og sand. På myren stikkes brenntorv, og en del er også forsøkt dyrket før avtorving.

Av mindre myrpartier innen Hadsel herred på Austvågøy finnes ett ved Myrland, ett ved bunnen av Falkfjorden og ett rett syd for Holdøya. Dette er sterkt opstykkede, gressrike mosemyrer med ujevn dybde. På en del av myrene stikkes brenntorv.

Myrene i Vågan herred (Austvågøy og Store Molla).

Vågan herred, som består av den sydøstlige del av Austvågøy, sydspissen av Hinnøya samt Store og Lille Molla og øygruppene Skråven og Henningsvær med flere holmer, har et samlet landareal av 276,78 km². Herav ligger 34,53 km² på Hinnøya, som er omtalt før. Alle myrer av nevneverdig størrelse i Vågan herred ligger på Austvågøy og Store Molla. Her er i alt 5755 dekar myr. Praktisk talt alt er gressmyr, bare 120 dekar er utskilt som gressrik mosemyr. Det vesentlige av myrene i Vågan herred på Austvågøy er her slått sammen og beskrevet i 4 områder.

1. Vest for Ørsvåg er et felt på ca. 1550 dekar. Myrene er ikke sammenhengende, men adskilte med større og mindre partier fastmark som ofte er god dyrkingsjord. Myrene er for det meste vel formuldet og ofte sandblandet med stort askeinnhold, men lite kalk (jfr. prøve nr. 16, tabell 2). Dybden er liten, ofte mindre enn 1/2 m til sand, som danner undergrunnen. Dog finnes også flere partier med dybder på 1 til 2 m, og her stikkes brenntorv. Denne er ganske god, med humifiseringsgrad op til H₇, dog er myren gjerne litt sandblandet og torven har således noe høit askeinnhold. Høiden over havet er fra noen få m op til ca. 30 m. Terrenget er lite kupert, men har en masse stor sten i dagen, og dessuten stikker bergknauser op hist og her. Som dyrkingsjord er disse myrer gode. Når den påbegynte vei over Rørvikskaret blir ferdig, vil feltet dessuten få god adkomst. Uheldige eiendomsforhold vanskeliggjør imidlertid foreløpig en mer rasjonell utnyttelse, idet beite- og torvretter stenger for en eventuell utparsellering.

Vest for Hopspollen og på nordsiden av Hopsvannet ligger to mindre gressmyrer (220 dekar) i sydhelling. De er ganske grunne, danner nu verdifullt beite og kan gi plass for et par bruk når veien kommer forbi her.

2. Kongsmarkens myr, ca. 2 km. vest for Svolvær, har et samlet areal av ca. 450 dekar. Det øverste lag av myren er noenlunde vel formuldet. Dybden dreier sig gjennemsnittlig om ca. 1 m. Undergrunnen består av grus eller sand. Myren inneholder god brenntorv. Terrenget danner noen lyngklædde hauger, men stort sett er myrens overflate bra jevn. Dreneringsforholdene er noe vanskelige, men i betraktning av den centrale beliggenhet like ved kjørevei og bare ca. 2 km. fra godt avsetningssted, vil dette felt med fordel kunne dyrkes.

3. Under gården Helle øst for Svolvær ligger ca. 1800 dekar usammenhengende gressmyr. Disse myrer har en meget lun beliggenhet med høie fjell i nord og vest. Terrenget er sterkt kupert med mange bergknauser, og imellem disse finnes flere tjern som imidlertid lett lar sig senke. Myrene er noenlunde vel eller vel formuldet i overflaten. Dybden er oftest 1/2 til 1 m, rundt Setervannet dog op til 2 m, og her finnes bra brenntorv (H₆). Undergrunnen består for det meste av et

lag grus over fjellet. Dette lag er imidlertid ofte av liten mektighet, så dreneringsforholdene er noe vanskelige. Stort sett kan feltets dyrkingsverd settes til 3. Her mangler imidlertid veiforbindelse. Like ved gården Helle er to betydelige forekomster av god kalksand (jfr. tabell 3, prøve S 10 og S 11).

4. På eidet fra Vestpollen i Østnesfjorden til herredsgrensen mot Gimsøy er et felt på ca. 1900 dekar, hvorav den ene halvpart er gressmyr, og den annen halvpart er fastmark. Terrenget er noe kupert, og overalt vokser litt krattskog (bjørk). Det vesentlige av arealet, nemlig alt nord for elven, heller mot syd eller øst. Myrene er grunne og vel formuldet. Undergrunnen består av sand eller grus, ofte med leirblanding. Hvor dybden er størst, finnes god brenntorv (H_6), men disse partier er små og få. Feltet har stort sett gode dreneringsforhold, og såvel myren som fastmarken er god dyrkingsjord med forholdsvis lun beliggenhet. Imidlertid mangler også her veiforbindelse.

Ved bunnen av Østnesfjorden er to mindre gressmyrer (tilsammen 185 dekar) og en gressrik mosemyr. Av sistnevnte ligger største delen i Hadsel herred og er omtalt tidligere. De to gressmyrer ligger like inn til den dyrkede jord på Laupstadgårdene og har god helling mot syd. Matjordlaget er vel formuldet. Dybden er 1 til 2 m, undtagelsesvis 3 m. Undergrunnen består av sand og grus, og nærmest sjøen sand med leirblanding. Myren, som er opdelt i en masse små teiger, brukes nu til brenntorv og dyrkes efter avtorving.

Mellem Svolvær og Kabelvåg ligger flere ganske små myrer som vesentlig har verdi som brenntorvmyrer. Efter avtorving blir de fleste dyrket.

Store Molla har ca. 330 dekar myr, hvorav 70 dekar er gressrik mosemyr og resten er gressmyr. Myrene ligger langs stranden ved Øyhelle i en høide av 15—25 m o. h. med svak helling mot nordvest. Det øverste lag av gressmyren er noenlunde vel formuldet, mens mosemyren er svakt formuldet. Dybden er fra $\frac{1}{2}$ m til opptil ca. 2 m. På den gressrike mosemyr stikkes brenntorv (H_6). Undergrunnen består overalt av grus. Dreneringsforholdene er meget gode, og dyrkingsverdet er satt til 2.

Myrene i Gimsøy herred (Austvågøy og Gimsøya).

Det totale landareal av Gimsøy herred utgjør 179,82 km². Herav utgjør Gimsøya ca. $\frac{1}{4}$. Det øvrige areal ligger på Austvågøy.

Det samlede myrareal i hele herredet utgjør 21,590 dekar. Av dette ligger 8385 dekar på Austvågøy og 13,205 dekar på Gimsøya. Den prosentiske fordeling innen de forskjellige myrtyper er 4% lyngrik mosemyr, 52 % gressrik mosemyr og 44 % gressmyr.

På A u s t v å g ø y ligger myrene noe spredt og danner ikke særlig store sammenhengende felter, undtatt et par steder,

Det største felt ligger i Olderfjorddalen med et areal på ca. 1800 dekar, hvorav vel $\frac{1}{4}$ er gressmyr, og resten er gressrik mosemyr.

Fra bunnen av Olderfjorden skjærer Olderfjorddalen sig inn i nordøstlig retning i en lengde av ca. 4 km. Dalbunnen heller svakt vestover, og sidene nærmest elven har meget liten helling, som imidlertid tiltar i høiden. Terrenget er lite kupert, men i flere høidetrin finnes tydelige strandterrasser bestående av lyng- og krattbevokset, storstenet morenegrus. Disse «ra» stenger ofte for vannet og bevirker forsumpning. Myrene ligger i en høide av opptil 30 m o. h. Gressmyren, som vesentlig ligger på nordsiden av dalen i god sydhelling, er vel formuldet. Dybden er gjennemsnittlig $\frac{1}{2}$ til 1 m, men er ofte adskillig mer, og myren inneholder da god brenntorv (H₆). Den gressrike mosemyr er noenlunde vel eller ofte også vel formuldet, og dybden av denne er 1 til 2 m. Undergrunnen består overalt av grus og sand. Her er noenlunde bra dreneringsforhold, iallfall på gressmyrpartiet, og dyrkingsverdet er satt til 2 for gressmyren og til 3 for den gressrike mosemyr.

I Sydalen finnes også et ganske betydelig myrfelt med et sammenhengende areal av næsten 1000 dekar. Av dette areal er ca. $\frac{1}{2}$ gressrik mosemyr, og resten er gressmyr. Dalen er bred og flat nærmest sjøen, men går lengst øst over i den smale Kroktinddal. Høiden over havet er fra ca. 10 til 30 m. Terrenget er lite kupert, men her finnes flere tjern og sumper, særlig på det sydligste og midtre parti. Gressmyren ligger vesentlig på nordsiden av dalen og heller godt mot syd. Overflatelaget av denne myrtype er vel formuldet, dybden er oftest mindre enn $\frac{1}{2}$ m, og undergrunnen består av grus. Dreneringsforholdene er gode, og dyrkingsverdet kan settes til 2.

Den gressrike mosemyr finnes vesentlig på feltets midtparti på begge sider av elven. Myren er her oftest noenlunde vel formuldet, men har også til dels temmelig mektig kvitmoselag. Dybden varierer en del, men dreier sig som regel om 1,5 til 2 m. Under 1 à 2 lomper inneholder myren bra brenntorv (H₆). Undergrunnen består av sand eller grus. Dreneringsforholdene er noenlunde bra, dog er hellingen noe liten. Denne del bør helst avtorves før dyrking.

Fra Strømnes og sydover til Vatnfjorden finnes ganske store myrarealer, men myrene her ligger mere som småmyrer imellem fjellknauser. Best samlet er de like sydøst for Strømnesgårdene. Her ligger ca. 1200 dekar mer eller mindre sammenhengende myr. Av dette felt er partiet opunder fjellfoten gressmyr, det øvrige, og likeså alle småmyrene lenger syd er vesentlig gressrik mosemyr. Gressmyrpartiet heller mot vest, er noe storstenet i dagen, men har for øvrig bra jevn overflate. Myren er vel formuldet og dybden liten, oftest bare ca. $\frac{1}{2}$ m. Undergrunnen består av storstenet grus (skredjord). Dette er god dyrkingsjord og danner nu bra beite. Det samme gjelder en mindre gressmyr like nordøst for Gjersvold.

I forbindelse med omtalen av disse bedre myrpartier innen dette

område må nevnes en ca. 80 dekar stor krattbevokset myr ved bunnen av Nordpollen på østsiden av veien mellom Strømnes og Sandsletten. Myren har en lun beliggenhet og kan bli et pent bruk.

De gressrike mosemyrer, som alle ligger på vestsiden av veien, ligger i en høide av 15—20 m o. h. Hellingen er meget liten, så myrene er ofte sumpige. Den øverste halve meter består som regel av svakt formuldet kvitmose. Derunder er dårlig brenntorv (H_4 til H_5), men den brukes dog i mangel av bedre. Gjennemsnittsdybden er 1,5 à 2 m. Undergrunnen består av sand eller grus. Dreneringsforholdene er noe vanskelige. De grunnere partier av disse myrer kan og bør helst dyrkes uten forutgående avtorving, men et betydelig parti vil kunne avtorves først.

En liten gressrik mosemyr i Hesthusdalen utnyttet til brenntorv av opsittere på Delp.

Ved bunnen av Vatnfjorden finnes i alt ca. 1200 dekar vesentlig gressmyr. Terrenget er her ganske sterkt kupert, så myrene har helling til forskjellige kanter. Her vokser noe bjørkekratt. Matjordlaget er noenlunde vel eller vel formuldet og inneholder lite mose. Dybden er høist forskjellig, men er oftest ca. 1 m. Undergrunnen består mest av storstenet grus og sand. Tross sin opstykkede karakter er dette god dyrkingsjord, og flere partier inneholder bra brenntorv.

En liten lyngrik mosemyr ca. 1 km nord for Sandsletten, med helling mot nordvest, er mindre bra.

Fra østenden av Storvannet til herredsgrensen mot Vågan ligger flere ganske små gressmyrer i ofte bratt terreng. De får neppe videre betydning undtagen som beite.

Av adskillig større interesse er et ca. 800 dekar stort myrparti øst for Lyngvær. Dette felt, som ligger i en høide av 15—20 m o. h., er noe opdelt ved skogklædde grusrabber og heller inn mot midtpartiet fra nord og syd. Dybden dreier sig som regel om 1 til 2 m. Overgangen til undergrunnen skjer gradvis, idet det underste lag i myren er opblandet med sand og slam for til slutt å gå over til ren sand eller grus. Av arealet er omtrent tredjeparten gressmyr, og resten er gressrik mosemyr. Gressmyren er vel formuldet, mens derimot den gressrike mosemyr ofte har et næsten friskt moselag på op til $\frac{1}{2}$ m. Myren brukes nu til beite, men til dette egner skogliene rundt omkring sig adskillig bedre. I myrens vestkant stikkes en masse brenntorv, og denne er meget god (H_4 - H_5). Som dyrkingsjord er myren bare noenlunde godt skikket.

Nord og syd for Kleppstad ligger flere ganske små gressrike mosemyrer. De kviler på grus- eller fjellundergrunn og har sin største verdi som torvland, men bør avtorves med forsiktighet særlig hvor undergrunnen er fjell.

Gimsøya har et flateinhold av 46,36 km². Hele 28 % av dette areal dekkes av myr. I motsetning til myrene på Austvågøy er myrene på Gimsøya så godt som samlet i et eneste felt der strekker sig

Fig. 2. Fra Gimsøya, partiet fra Jendalselven nordover mot Vinje.

tvers over midtpartiet av øya fra Årvågen i Sundklakkstrømmen til den dyrkede jord mellom Gimsøysand og Saupstad. Av denne ca. 13,200 dekar store myrstrekning er hele 42 % gressmyr, og 52 % er gressrik mosemyr, mens bare 6 % er lyngrik mosemyr. Gressmyrene er vesentlig å finne sydligst og nordligst. Den lyngrike mosemyr inngår som småpartier i den gressrike mosemyr og lar sig ikke utskille særskilt på oversiktskartet. Da de forskjellige partier av denne store myrflate er noe ulike, skal de her behandles hver for sig.

På nordsiden av Jendalen og mellom Jendalselven og Sundklakkstrømmen er utskilt fire myrer med et samlet areal av næsten 700 dekar. Disse myrer er imidlertid svært grunne og går flere steder over i fastmarksjord med et tynnt humuslag øverst dannet av gressarter, mose og lyng. Såvel stor som små sten ligger ofte i dagen, og fjellet stikker op iblandt. Jordlaget er vel formuldet, men temmelig sammenfiltret av gress- og lyngrøtter. Undergrunnen består av fast grus, ofte med sterk leirblanding. Myrene i Jendalen heller mot syd, mens partiet syd for Jendalselven ligger mest i nord- og vesthelling. Av dette siste parti er allerede solgt to parseller til bureisingsbruk. Dreneringsforholdene såvel her som på nordsiden av Jendalen er almindelig gode, og myrene må karakteriseres som noenlunde god til god dyrkingsjord.

Langs østsiden av Årvågen, mellom Jendalselven og Svartvannet, ligger ca. 1800 dekar myr i en høide fra noen få m til ca. 50 m o. h. Hellingen, som vesentlig er mot vest og delvis mot syd, er ganske sterk øverst, men avtar ned mot stranden. Terrenget er litt kupert, har flere små morener, og nærmest sjøen er noen bergknauser. Dessuten

finnes noen veldige flyttblokker spredt utover. Av myrene er ca. $\frac{1}{3}$ gressmyr, og resten er gressrik mosemyr.

Gressmyren, som ligger høiest, er vel formuldet; den har riktignok et stort innhold av friske gressrøtter i overflaten, men de dypere lag er bra omdannet. Dybden er oftest ca. $\frac{1}{2}$ m, ofte mindre, men når også på flere steder op i 2 m og mer. Myren inneholder da som regel god brenntorv.

Den gressrike mosemyr er svakt eller noenlunde vel formuldet og har noe større dybder (2 til 3 m). Også denne myr inneholder ofte god brenntorv under 1 à 2 lomper.

Det vesentligste av det sist omtalte felt er håndgitt Nordland landbrukselskap og tenkes utparsellert til bureisingsbruk. Detaljert kart over feltet blev i sommer optatt av Myrselskapet, som også foretok utstikning av de nødvendige avløpskanaler m. v.

Fra Storvannet, nordøstover til Vinje, er ganske sammenhengende og flate myrer på ca. 1800 dekar, hvorav den østlige del (ca. 300 dekar) er gressmyr, og resten fordeler sig omtrent likt på de to foran nevnte mosemyrtyper. Disse mosemyrer er svakt formuldet og har ofte et tykt, friskt moselag øverst. Gressmyren er noenlunde vel formuldet. Dybden varierer mellom $\frac{1}{2}$ og 2 m, og undergrunnen består av fin sand. På feltet stikkes en masse brenntorv, og denne er av meget god kvalitet (H₆-H₇). Dreneringsforholdene er noe vanskelige, men iallfall gressmyrpartiet, som for øvrig har størst helling (mot nordvest), må karakteriseres som noenlunde god til god dyrkingsjord.

Et sammenhengende og temmelig ensartet felt på 4800 dekar mellom Årvågen og Vik er næsten bare gressrik mosemyr. Her er flere tjern og små vann. Hellingen er for det meste tilstrekkelig for avgrøfting. Myren er svakt eller noenlunde vel formuldet, men med et ofte mektig, friskt moselag øverst. Dybden varierer, men er gjennomsnittlig ca. 1 m. Undergrunnen består av grus eller sand med litt leirblanding. Dreneringsforholdene er utmerkede på den sydlige del, men mindre gode og til dels vanskelige på den midtre og nordlige del. Feltet inneholder ganske meget brenntorv og er bra skikket til bureisingsfelt. Over en betydelig del foreligger kart optatt i anledning en nylig avholdt utskiftningsforretning.

Et gressmyrfelt på 4000 dekar, beliggende nordøst for og adskilt fra sist omtalte felt ved en langstrakt morene, har liten helling mot nordøst, overflaten er noe tuet. Partiet ligger lavt (8—10 m o. h.). Det er en vel eller oftest noenlunde vel formuldet myr til en dybde av ca. $\frac{1}{2}$ m. Derunder er evjejord eller litt slamblandet flyvesand, som undertiden inneholder litt skjellrester, men neppe så meget at den vil være tjenlig som kalkingsmiddel. Denne myr, som nu gir ganske bra beite, er meget god dyrkingsjord, men kan bli noe vanskelig å grøfte ut på grunn av for lite fall.

De store vidder med god og noenlunde god dyrkingsjord på Gimsøya burde helst vært underlagt en felles plan for utnyttelsen. Det

vil bli vanskelig å få et helt tilfredsstillende veinett og kanalsystem uten å behandle hele strekningen så å si under ett. Foruten myrene finnes jo ganske store vidder grunn lyngmark på morener og bergknauser. Dette areal kunde utlegges til et felles beite. Beite-spørsmålet vil nemlig her bli det vanskeligste å løse etterhvert som brukenes antall og besetningenes størrelse øker. I det hele ligger forholdene slik an på Gimsøya at s p r e d t bureising ute på de store vidder ikke burde forekomme.

Myrene i Borge herred.

Borge er det nordligste og det største av de fire herreder som ligger på Vestvågøy. Landarealet er 184,11 km² med 8715 dekar myr. Den lyngrike mosemyr utgjør 6 %, den gressrike mosmemyr 56 % og gressmyrene 38 %. Innen herredet er i alt beskrevet 34 myrer. Det vil her føre for vidt å beskrive hver enkelt av disse. Flere av myrene er forresten forholdsvis små. Noen av de større felter, selv om de ikke består av sammenhengende myrer, skal dog omtales nærmere.

Risemyrene, som ligger mellom Farstadvannet (Buksnes herred) og Ostadvannet, utmerker sig ved en jevn overflate. De ligger i en høide av 25 til 30 m o. h. og har ganske svak helling mot nordvest. Av arealet ligger en del i Buksnes herred. Den del som ligger i Borge, utgjør sammen med en lyngrik mosemyr mellom Ostadvannet og hovedveien ca. 250 dekar. Risemyrene, som består av gressrik mosemyr, er svakt formuldet, og det samme er tilfelle med den nevnte lyngrike mosemyr. Dybden er oftest 1 til 2 m, undtagelsesvis op til 4 m. Undergrunnen består av sand og grus. Det stikkes meget brenntorv på disse myrer, men denne er ikke av noen særlig god kvalitet (H₃₋₅). Inn til myrene ligger betydelige arealer fastmark, som midlertid består av noe skarp sand- og grusjord med en tynn lyngtorve over. For å avhjelpe de noe vanskelige avløpsforhold er det planlagt å senke et mindre vann øst for hovedveien ved en kanal til Farstadvannet, og derved vinnes adskillig jord på begge sider av veien.

Lilandsmyrene innbefatter flere gressrike mosemyrer rundt Lilandsvannet og i Slydalen samt en liten gressmyr (65 dekar) langs vestsiden av hovedveien vest for Borge prestegård. Arealet av disse myrer utgjør i alt vel 1000 dekar. Det øverste lag i myrene er noenlunde vel eller til dels svakt formuldet. Dybden er for det meste 1 til 2 m, og undergrunnen består av grus eller sand, ofte med stor sten helt i dagen. Myrene heller oftest svakt ned mot Lilandsvannet og således i forskjellige retninger. På de fleste av myrene finnes brenntorv av ganske god kvalitet. Regnet som helhet kan dette parti gis dyrkingsverd 3, men bør helst avtorves før dyrking.

Vest for Kleppstad ligger ca. 250 dekar gressrik mosemyr i en høide av 15—20 m o. h. og med svak helling mot sydvest. Den øverste halve meter består av noenlunde vel formuldet mosemyrtorv som går over i brukbar brenntorv (H₃). Dybden er 1 til 2 m, og undergrunnen

består av storstenet grus. En vesentlig del av arealet er avtorvet og dyrkes etterhvert; dyrkingsverd 3.

Mellem Vendalsfjorden og indre Borgpollen ligger ca. 700 dekar gressrik mosemyr så godt som sammenhengende, dog med flere mindre bergknauser og stor sten i dagen nærmest ned mot pollen. Det vestlige parti av myren danner en dal med ganske sterk helling av sidene mot øst og vest. For øvrig ligger myren mest i svak nordhelling. Hvor hellingen er sterkest, og da særlig på vestsiden av dalen, er flere mindre partier hvor myren har tilsig av næringsrikt vann, og den får derved karakter av gressmyr. Formuldingen er svak eller noenlunde vel på mosemyren, gressmyrpartiene er vel formuldet. Dybden varierer sterkt, men dreier sig om 1 til 2 m. Undergrunnen består av grus og stor sten. Myren inneholder betydelige mengder brenntorv av noenlunde god kvalitet. Dreneringsforholdene er gode, og dyrkingsverdet kan settes til 3.

Mellem Løvdal og Borgfjord ligger vel 1000 dekar myr, hvorav næsten $\frac{1}{2}$ er gressmyr, og resten er gressrik mosemyr. Myrene ligger i en dal. Hvor gressmyrpartiet finnes, er dalen smal, den vider sig ut nordvestover mot indre Borgpoll. Terrenget er ikke særlig kupert, men myrene har god helling mot elven fra begge sider, undtatt lengst nord hvor de er næsten horisontale, og inneholder flere mindre tjern, som dog lett lar sig tappe ut. Dybden av myrene er som regel 1 til 2 m, på vestsiden av veien til Løvdal er den dog op til 4—5 m. Undergrunnen består av grus eller sand, undertiden med litt leirblanding på de lavereliggende partier. Gressmyren er vel formuldet, og den gressrike mosemyr svakt eller noenlunde vel formuldet. Begge inneholder ganske god brenntorv (H_5 - H_7), best i gressmyren. Feltet i sin helhet er noenlunde godt skikket for dyrking og er gitt dyrkingsverd 2 for gressmyrens og 3 for den gressrike mosemyrs vedkommende. Oftest vil nok en forutgående avtorving være heldig.

Vest for Sletteng og i en høide av 10—15 m o. h. ligger ca. 200 dekar gressmyr med jevn overflate og svak helling mot sydvest. Myren er vel formuldet og inneholder prima brenntorv under et spadesstikk. Dybden er gjennomsnittlig 1,5—2 m, og myren kviler på stenet sandbunn. Her stikkes meget brenntorv, og efter avtorving blir dette god dyrkingsjord.

Syd og øst for Nesje ligger ca. 450 dekar gressrik mosemyr i en høide av bare 8—10 m o. h. Myrene, som er svært opstykket av bergknauser, er særdeles flate. Det vil derfor til dels bli vanskelig om avløp og fall for grøfter og kanaler. Myrene er noenlunde vel formuldet og brenntorven i bunnen ganske god. Dybden varierer meget, men gjennomsnittlig dreier den sig om 1 til 2 m. Undergrunnen består av sand eller grus, undertiden kviler dog torven direkte på fjell. Særlig på de minste myrer stikkes nu brenntorv. Torvtakingen bør imidlertid foretås med større forsiktighet enn hittil, da et forholdsvis betydelig areal allerede er snauet for jord.

Fig. 3. Dyrket myr, Alstad i Borge.

Mellem Torvdalsvannene og Ramberg, vest for hovedveien, ligger ca. 500 dekar gressmyr i en høide av 15—20 m o. h. Feltet er noe kupert, idet her er flere bergknauser. Hellingen er liten og mot nord eller vest. Næsten overalt vokser litt bjørkekratt. Formuldingen er langt fremskredet, og dybden er oftest bare 20—50 cm. Dog finnes også partier med dybder på 2—3 m, og her er da meget god brenntorv (H₇). Undergrunnen består av grus. Her er til dels noe vanskelige dreneringsforhold, så dyrkingsverdet kan ikke settes bedre enn 3.

Mellem Steiropollen og Urvannet finnes et sammenhengende parti lyngrik mosemyr på vel 400 dekar. Høiden over havet er bare 10—15 m. Terrenget er ikke særlig kupert, men har en masse lave, opstikkende bergskjær. Myren er noenlunde vel formuldet, men oftest svært grunn (20—50 cm), bare undtagelsesvis 1 m dyp. Brenntorven her er ganske bra, det avtorves store arealer om året. Undergrunnen består av grus og stor sten, undertiden av sand. Opdyrking av myren er påbegynt og viser bra resultat.

Mellem Limstrand og Smedvik ligger vel 400 dekar gressmyr fra ca. 20 m o. h. og nedover mot sjøen og med god helling mot øst eller nord. Dybden er gjennomsnittlig ca. 1,5 m og undergrunnen består av grus. Storparten av myrene brukes som slåttemark og har derfor en jevn overflate. Matjordlaget er bra formuldet. På en del av arealet stikkes brenntorv av god kvalitet. Dyrkingsverd ca. 2.

Ved Kvalnes og øst for Sand er også en del gressmyr. Mesteparten er her avtorvet, og overflaten er småtuert. Særlig partiet ved Sand er sterkt kupert og opstykket og egner sig mindre godt for opdyrking, men vil kunne bli gode beiter med en del planering.

Rett vest for Alstad, i en høide av fra 60 til 90 m over havet og med god helling mot nord og øst, ligger ca. 200 dekar gressmyr. Denne er vel formuldet og for det meste svært grunn (20—30 cm). Midt på myren er dog dybden noe større og der stikkes brenntorv. Myren kviler tilsynelatende på et mektig lag av grus, idet en elv midt efter myren har dannet en dyp dal. Dyrkingsverdet er satt til 3, idet beliggenheten er mindre bra.

Vest, nord og øst for Lyngedal og beliggende fra sjøen til en høide av ca. 30 m o. h. ligger vel 1000 dekar vesentlig gressmyrer. Dette er grunne myrer, og fremfor alt er de lite sammenhengende som de ligger mellom små grusmorener og bergknauser i et sterkt kupert terreng. Hellingen er meget forskjellig, men er for det meste noe liten og nordlig eller østlig. Myrene er vel formuldet, og brenntorven er av god kvalitet (H⁶). Dybden varierer oftest mellom $\frac{1}{2}$ og 1 m. Undergrunnen består av sten, grus eller sand. Dreneringsforholdene er oftest gode, idet elvedaler danner naturlige kanaler. Hele strekningen mellom Alstadpollen og Lyngedal egner sig bra for kolonisasjon og vil gi plass for mange nye bruk. Den påbegynte vei fra Steiro forbi Lyngedal og Grunnstad til Smorten i Valberg vil forhåpentlig påskynde utnyttelsen av dette felt. Dyrkingsverdet kan her settes fra 2 til 3.

På strekningen mellom Lyngedal og Grunnstad ligger ca. 1300 dekar vesentlig gressrik mosemyr. Myrene ligger i en høide av opptil 30 m o. h. Landskapet er sterkt kupert og inneholder flere bergknauser, men her er dog bra store myrarealer som henger sammen og har noenlunde jevn overflate. Hellingen er oftest svært liten, så dreneringsforholdene er til dels noe vanskelige, særlig på den nordligste del av feltet. Det øverste lag av myren er noenlunde vel til vel formuldet, og i de dypere lag er bra brenntorv (H⁶). Dybden er ikke særlig stor, men dog temmelig ujevn. Det mest almindelige er dybder på 1 til 2 m (opptil 4 m). Undergrunnen er overalt storstenet, men varierer for øvrig mellom grus og sand. Særlig den nordlige del av feltet har ganske mange gråmosetuer, men gressvegetasjonen mellom tuene er svært rik, så det er ikke noen grunn til utskilling av lyngrik mosemyr. Det finnes også hyppig små partier hvor vegetasjonen peker tydelig i retning av gressmyrtypen, noe som for øvrig gjelder hele feltet, men kanskje mest den sydlige del. Feltet i sin helhet er gitt dyrkingsverdet 3.

Flere av myrene i Borge er allerede nu ganske rasjonelt utnyttet. Store arealer har vært dyrket for en årrekke tilbake. En del av disse utnytted nu til brenntorv, og gresstorven flyttes over på den avtorvede grunn slik at marken ikke blir ødelagt, om den enn må sies å bli en del forringet i verdi enkelte steder.

Myrene i Buksnes herred.

Buksnes herred har et landareal av 97,25 km² og utgjør sydvestspissen av Vestvågøy. Innen herredet finnes 7140 dekar myr, hvorav den overveiende del, nemlig hele 87% er gressmyr, og resten er gressrik mosemyr. Myrene er vesentlig konsentrert omkring Leknes. Innen en omkrets av 2—3 km. ligger her ca. 4200 dekar, og så godt som alt er gressmyr.

Øst for Leknes, i 10—12 m h. o. h., ligger vel 300 dekar med svak helling mot sydøst. Myren hadde før avtorving bra jevn overflate med få bergknauser og gjennemsnittlig ca. 2 m dybde. Her har imidlertid vært rotet adskillig under torvtakningen, så store arealer som nu er avtorvet, ligger enten som sumper eller som tørre vegetasjonsløse tuer. Under torvstikkingen er dog lagt tilbake rikelig med jord, så dybden til undergrunnen, som består av sand eller grus, er op til 1 m, oftest dog 1/2 m. Brenntorven er god. Det avtorvede areal er god dyrkingsjord, men prisene er høie på grunn av at det her foregår adskillig tomtesalg.

Vest for Leknes og nord for Eid ligger ca. 1800 dekar myr. Den sydlige del, og for øvrig det som ligger nærmest bebyggelsen, er avtorvet og småtuert. Stort sett er feltet temmelig kupert og opstykket, dog finnes her sammenhengende flate myrer på adskillige hundre mål uten en bergknaus eller lyngrabb. Myrene er litt uensartede, idet partier på noen få dekar kan karakteriseres som gressrik eller lyngrik mosemyr, men disse flekker utgjør et ubetydelig areal i forhold til gressmyrene. Dybden av myrene varierer en del, men dreier sig for det meste om 1 til 2 m. Det øverste myrslag er vel formuldet undtagen hvor mosene utgjør en merkbar andel av planteselskapet. På disse lokale steder finnes oftest et lag på omkring 1/2 m bestående av svakt eller noenlunde vel formuldet kvitmose. Undergrunnen består av storstenet grus. Lengst øst er til dels sand. Store arealer av disse myrer har svært liten helling og kan bli noe vanskelig å drenere, men jorden er stort sett godt skikket for opdyrking.

Nord for Leknes er landskapet meget sterkt kupert. Myrene, som utgjør ca. 2000 dekar, er opstykket, flate og ofte oversvømmet av vann. De er grunne og vel formuldet. Undergrunnen består av sand eller grus. Dreneringsforholdene er her meget vanskelige, idet store arealer er avhengige av vannstanden i de mange vann og tjern som finnes her. Disse må derfor senkes eller uttappes før dyrking kan påbegynnes.

Såvel innen dette som foregående område finnes en betydelig del ganske god fastmarksjord. Det er slik jord som tidligere fortrinnsvis har vært dyrket. Fjellgrunnen består nemlig av forholdsvis lett forvitrelige bergarter, som bidrar til dannelsen av en noenlunde næringsrik jordbunn. Nordvestover fra Leknes er nu planlagt å bygge vei. Denne kommer til å berøre begge de sistnevnte felter. I de mange små daler

skulde dessuten være særlig lune byggeplasser, så her vil kunne plasseres mange nye bruk med noenlunde god til god dyrkingsjord.

Mellem Gravdal og Horn ligger et felt på ca. 400 dekar gressmyr. Her er myren for en vesentlig del avtorvet, men de gjenværende «paller» viser en dybde av 2 til 3 m. Etter avtorvingen er dybden ca. $\frac{1}{2}$ m til sand eller grus. Myren er overalt vel formuldet. Terrenget er noe kupert, idet fjellknauser stikker op hist og her. Hellingen er god og mot syd eller øst, nærmest hovedveien er dog liten helling. Feltet er godt skikket for opdyrking.

Nord for Skotnes finnes to gressmyrer på tilsammen ca. 300 dekar, en på hver side av hovedveien. Den nordligste er helt avtorvet og noe kupert, men inneholder god dyrkingsjord. Av den sydligste myr er vel halvparten avtorvet. Dybden på den gjenværende del er imidlertid 2 til 3 m, så myren inneholder enda betydelige mengder brenntorv. Undergrunnen består av sterkt forvitret fjell. Torv og grunn er utskiftet i teiger til full eiendom, så opsitterne har anledning til å dyrke etterhvert som avtorvingen skrider frem, hvilket de også delvis gjør.

Like syd for Buksnes kirke og i en høide av 30 til 120 m finnes to mindre gressmyrer på tilsammen ca. 120 dekar. De har en gjennomsnittlig dybde av 1 til 2 m, er noenlunde vel formuldet og kviler på grusundergrunn. Etter avtorving kan den lavest liggende myr lett dyrkes.

På strekningen fra Himmelstein til Bø og beliggende på begge sider av hovedveien er flere gressmyrer med et samlet areal av vel 1200 dekar. Myrene ligger i en høide av fra noen få m op til ca. 40 m o. h., for det meste i vesthelling. Det øverste lag av torven er som regel vel formuldet. Dybden er oftest 1,5 til 2 m, og undergrunnen består av grus. På de fleste av myrene stikkes brenntorv, og store arealer er allerede avtorvet. Etter avtorving er dette god dyrkingsjord.

Nord for Farstad ligger ca. 150 dekar gressrik mosemyr i en høide av 20—30 m o. h. og med god helling mot vest. Overflaten er jevn, og dreneringsforholdene er gode. Den øverste meter av myren består av svakt formuldet kvitmose. Herunder finnes brukbar, men ikke særlig god brenntorv (H²). Dybden er oftest 3—4 m, undergrunnen består av grus. Her utnyttes myren ganske rasjonelt, idet den etter avtorving dyrkes, og torven utnyttes dels til strø og dels til brensel.

Risemyrene er omtalt under beskrivelsen av myrene i Borge, hvor til henvises. Den del av disse myrer som ligger i Buksnes, utgjør ca. 150 dekar.

Som det fremgår av ovenstående finnes i Buksnes herred ganske store vidder god dyrkingsmyr, men jordprisene i herredet ligger så uforholdsmessig høit på grunn av tomtsalg at anlegg av bureisingsbruk er i vesentlig grad hemmet.

Myrene i Valberg herred.

Herredet utgjør den østlige del av Vestvågøy og har et landareal av 56,28 km². Innen herredet ligger 2040 dekar myr. Myrene i Valberg består oftest av gressrike mosemyrer. Denne myrtype utgjør således hele 71 % av det samlede myrareal. Resten er gressmyr.

Myrene syd for Haugen er omtalt foran under myrene i Borge, hvortil henvises. I forbindelse med dette myrparti, bestående av gressrik mosemyr, ligger imidlertid vel 400 dekar gressmyr sydøst for Haugen. Denne myr ligger i en høyde av optil 30 m o. h. og gjennom en dal med god helling fra hver side inn mot midten. Matjorden er vel formuldet. Dybden er optil ca. 2 m. Myren inneholder til dels god brenntorv. Undergrunnen består av storstenet grus (skredjord). Dyrkingsverdet kan settes fra 2 til 3.

Syd for Moland og rundt bunnen av Malnesviken ligger en gressrik mosemyr på ca. 600 dekar. Høyden over havet er 10 til 20 m, og hellingen, som er ganske svak, er vesentlig mot syd eller vest. Landskapet har bra jevn overflate, men ofte berg og stor sten i dagen, særlig på den sydlige del, mens en mindre del nordligst består av ren myr. Matjordlaget er oftest noenlunde vel eller endog vel formuldet. Dybden er sydligst særlig liten og ujevn, mens det nordligste parti har en gjennomsnittdybde av 1 til 2 m. Undergrunnen består av sand (nordligst) eller grus og stor sten (sydligst). Her er forlangt utskiftning, og feltet vil bli utstykket til bureisingsbruk så snart utskiftningen blir fremmet. Sønner på gårdene Moland og Malnes venter på å ta fatt. Dyrkingsverdet ca. 3.

Sydvest for Dal i en høyde av ca. 15 m o. h. ligger vel 200 dekar gressrik mosemyr med næsten horisontal overflate. Myren er noenlunde vel formuldet og oftest 1,5 m dyp til den noe leirholdige grusundergrunn. På myren stikkes en masse brenntorv, og denne er av god kvalitet (H^o). Det er imidlertid sørgelig å se hvordan myren her behandles. Det stikkes nye huller (torvgraver) hvert år, og myren blir derfor snart bare sumper. Ved rimelige utgifter kunde vannet skaffes avløp, så torven kunde stikkes fra én kant og det avtorvede areal planeres til gressmark eller tørkeplass. Dette siste er det meget vanskelig om mellom de gamle torvgraver.

Nordvest for Dal er en noe mindre myr av samme type og beskaffenhet som foregående, men med litt større dybde.

Ved Valberg er flere ganske små brenntorvmyrer mellom bergknausene. Disse avtorves helt, men torv alene dekker ikke det nuværende brenselforbruk på stedet. Et stykke oppe i dalen nord for Valberg ligger et lite parti oversvømmet grunn gressmyr med sandblandet, vel formuldet matjord og med sandundergrunn. Ved senkning av elven vilde denne myr kunne nyttiggjøres på en bedre måte, skjønt den nu er et meget godt beite.

Myrene i Hol herred.

Hol herred, som utgjør sydvestspissen av Vestvågøy, har et landareal av 66,70 km². Her finnes i alt 1410 dekar myr, herav er 21 % lyngrik mosemyr, 11 % er gressrik mosemyr og 68 % er gressmyr. Myrene ligger spredt, men finnes vesentlig i den vestlige del av herredet.

Syd for Ramsvik ligger ca. 300 dekar gressmyr i en høide av 25—30 m o. h. Myren er nu så godt som avtorvet, men enda er igjen $\frac{1}{2}$ til 1 m vel formuldet gressmyrtorv til undergrunnen, som består av til dels litt leirblandet sand og grus. Dreneringsforholdene er noe vanskelig på grunn av lite fall. Uttapningsarbeider er forøvrig allerede påbegynt ved kanal langs veien og grøfter ut til denne. Her er allerede anlagt to bruk vest for veien. På østsiden av veien er nylig bygget flere bureisingsbruk, dels på myr og dels på fastmark.

Mellem Ramsvik og Båtnesset, i en høide av 12—15 m o. h., ligger ca. 170 dekar gressmyr i sterkt kupert terreng med en masse bergskjær. Store deler av myren står under vann. Mesteparten er avtorvet så langt det lar sig gjøre med den nuværende vannstand. Her er for øvrig planlagt senkningsarbeide. Derved vil mere torv kunne nyttiggjøres, men her bør helst dyrkes uten ytterligere avtorving.

Myrene syd for Hol (ca. 250 dekar) er avtorvet og sterkt opstykket. De har helling mot vest. Dybden er oftest mindre enn 1 m, og undergrunnen består av grus eller også fjell. Dyrkingsverdet er satt til ca. 3, noe dårligere for det vestlige parti av hensyn til beliggenheten.

Gården Fugle ligger på en høi morene. Omkring denne er betydelige arealer myr, i alt ca. 400 dekar. Vel halvparten er gressmyr, og det øvrige er gressrik mosemyr. Gressmyrene, som vesentlig er beliggende på de laveste partier, har liten helling og er ofte oversvømmet av vann. Det er vel formuldete myrer av 1 til 2 meters dybde. De kviler på sandundergrunn. Det er planlagt senkning av vannene øst for Fugle, hvorved en del av disse myrer vil kunne nyttiggjøres til dyrking eller beite. En del inneholder også god brenntorv. Den gressrike mosemyr som er beliggende like øst for Himmelstein i 30—40 m h. o. h., har svak helling mot nord. Den er noenlunde vel formuldet og dybden er op til 3 m. Under den øverste $\frac{1}{2}$ m inneholder myren bra brenntorv (H₆). Undergrunnen består av grus. Myren utnyttes nu utelukkende til brenntorv og beite. Den bør også helst avtorves før eventuell dyrking. I sammenheng med disse myrer ligger en del bra fastmarksjord.

Nord for Stamsund er myrtypen lyngrik mosemyr. Overflaten er sterkt optrukket på grunn av torvstikking. Myren ligger 10—15 m o. h. med liten helling mot øst. Arealet er ca. 300 dekar, gjennomsnittsdybden er 1,5 à 2 m. Den øverste $\frac{1}{2}$ meter består av noenlunde vel formuldet gråmose med litt lyng- og gressrøtter. Under dette lag

Fig. 4. Myrparti i Hol, like nord for Stamsund.

finnes god brenntorv (H^0) helt ned til grus- eller gjellundergrunn. Ganske store deler av myren er avtorvet, og etterhvert planeres og dyrkes. Resultatet er bra.

I begge de to sistnevnte herreder er det lite av dyrkingsjord, så den som er blir tatt i bruk selv om kvaliteten ofte er mindre god.

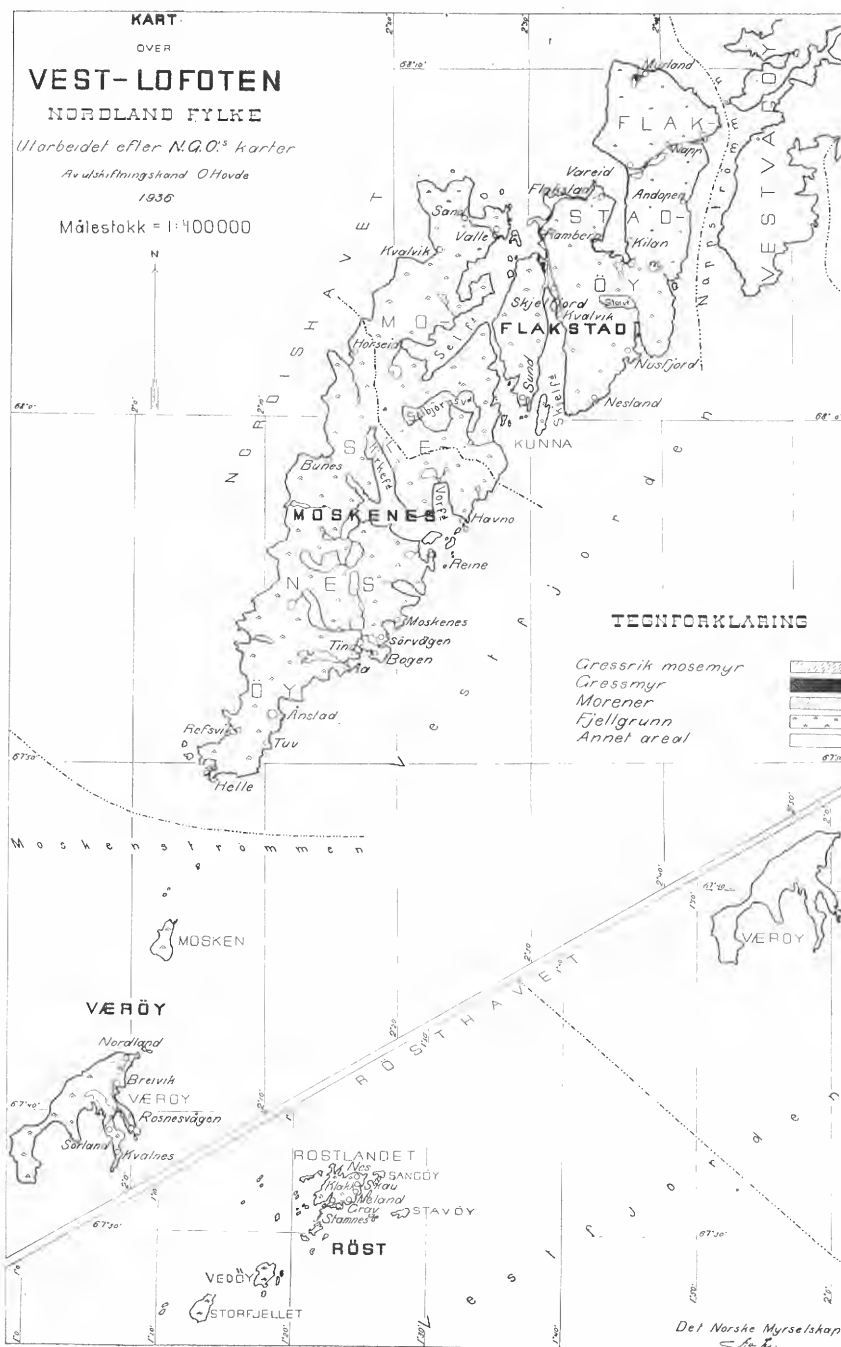
Myrene i Flakstad herred.

Flakstad herred, som består av hele Flakstadøy og nordenden av Moskenesøy, har et landareal av 170,76 km². Herredets myrareal er 910 dekar, alt beliggende på Flakstadøy. Myrarealet fordeler seg med omtrent $\frac{2}{3}$ på gressmyr og $\frac{1}{3}$ på gressrik mosemyr.

Syd for Myrland finnes et parti på ca. 200 dekar gressmyr. På myren stikkes brenntorv og etterpå dyrkes. Myren har god helling, men mot nord. Den er vel formuldet, og dybden er oftest ca. 1 m. Undergrunnen består som regel av grus, enkelte partier av myren ligger dog direkte på fjell.

På eidet over fra Skjelfjorden til Ramberg ligger et fint parti gressmyr med en betydelig del god fastmarksjord omkring. Myrarealet utgjør ca. 200 dekar, fastmarken noe mer. Landskapet er svakt kupert, men mesteparten av feltet ligger i øst- og nordhelling. Myren er grunn, vel formuldet og kviler på sand- og grusundergrunn. Dyrkingsverdet er satt fra 2 til 3.

Syd for Kilan ved bunnen av Flagstadpollen finnes ca. 550 dekar gressrik mosemyr, som imidlertid er sterkt opstykket og adskilt ved flere knauser og tjern. Myren er noenlunde vel formuldet og har meget ujevn dybde, fra ganske grunn op til 2 m. Undergrunnen be-

står av sand eller grus. Feltet ligger overveiende i svak nordhelling og ganske lavt (10—30 m o. h.). Sydligst finnes små partier som nærmer sig gressmyrtypen. Dyrkingsverdet kan settes fra 3 til 4.

Mellem Napp og Vareid er en del meget sterkt opstykket blandingsmyr mellom fjellknausene. Den er lite skikket for opdyrking, men her hvor det er så lite jord, blir det næsten aldri spørsmål om hvordan den er. Det gjelder bare å finne en gunstig byggeplass med lett adgang til havet.

Moskenes herred, hvis landareal er 111,92 km², utgjør den sydlige del av Moskenesøy. Herredet har ikke myrer av nevneverdig størrelse.

Værøy herred består av øyene Værøy og Mosken, hvorav bare Værøy er bebodd. Her ligger dessuten flere holmer og skjær. Værøy består overveiende av stille fjell med flere høie topper på op til 456 m o. h. På sydsiden (Sørland) og på nordenden av øya (Nordland) er dog en del noe kupert lavland, bestående av stenet og grunn fastmarksjord (delvis avtorvet myr). På disse to steder, og da særlig på Sørland, er bebyggelsen konsentrert. Det er nu bygget vei mellom Sørland og Nordland med en avstikker til Rosnesvågen.

Røst herred består av flere hundre øyer, holmer og skjær, hvorav de fleste er ganske små og lave. Størst er Røstlandet, hvor også den vesentlige del av bebyggelsen ligger. Østligst ligger Stavøy, som når op til en høide av 148 m. Sydvest for Røstlandet ligger flere øyer med store høider, deriblandt Storfjellet på 267 m og Vedøy på 209 m. Disse høilendte øyer er ubebodde, men er rike fugleberg med tykke lag av fuglegjødsel. Herfra har tidligere vært utskibet en del guano. De lave øyer har en tynn jordskorpe med gressvegetasjon, som beites. Den frodige vegetasjon skyldes vel for en del at fugleskarene gjødsler op jorden, som av naturen er temmelig skrinns grus- og sandjord, på enkelte steder dog med noe leirblanding. Myrer finnes ikke innen Røst herred.

Dyrkingsmuligheter.

Lofoten er vel kjent som et av vårt lands største og beste fiskeridistrikter. I tiden februar—april er Vestfjorden tumleplassen for tusener av fiskerskøiter, og befolkningen på Lofotøyene henter nu sin vesentlige inntekt på havet. Som jordbruksdistrikt er derimot Lofoten lite kjent. Det vil derfor sikkert forbause de fleste at det på Lofotøyene ifølge statistikken finnes vel 17,000 dekar dyrket jord og dessuten mer enn 55,000 dekar myr, hvorav en stor del med fordel vil kunne dyrkes.

Med hensyn til hvor mange nye bruk som det vil kunne bli plass til på Lofotmyrene, så har vi efter nøkterne overveielser kommet til at det må kunne anlegges ca. 200 nye, selvstendige bruk. Vi har da tatt hensyn til at store myrrealer en lang tid fremover vil være optatt

som torvland, og dessuten at de eksisterende bruk gjennomgående er små. Til belysning av sistnevnte forhold kan vi meddele at det i alt på Lofotøyene finnes ca. 2500 bruk, og herav utgjør gruppen «småbruk», d. v. s. bruk med et innmarksareal fra 5,1 til 20 dekar, ikke mindre enn ca. 36 %, og til gruppen «mindre gårdsbruk» (20,1—50 dekar innmark) hører ca. 35 % av alle bruk. Til gruppen «boliger» med mindre enn 2 dekar innmark hører ca. 8 %, og til gruppen «boligbruk» (fra 2,1 til 5 dekar innmark) ca. 9 %. Til eiendomsgruppen med mere enn 50 dekar innmark hører altså bare ca. 12 % av samtlige bruk i Lofoten. Man vil herav forstå at en vesentlig del av opdyrkingen av Lofotens myrstreknings vil komme til å foregå ut fra de mange småbruk og mindre gårdsbruk.

Da myrinventeringen i Vesterålen og Lofoten nu er avsluttet, vil det i neste nr. av Meddelelsene bli gitt en kort oversikt over de nevnte distrikters samlede myrrealeer og jordbruksforhold.

BRÆNSELSKRISEN I ØYGAREN.

VINDEN SOM KRAFTKILDE.

Av ingeniør G. Mykland.

(Fortsettelse fra nr. 6 1936.)

NAR man skal se på de forskjellige typer av vindkraftanlegg ute i verden idag, så faller det naturlig å se på utviklingen i U. S. A., hvor sådanne anlegg kanskje anvendes i større utstrekning enn i noe annet land.

Vindkraftmaskiner har der i lange tider vært benyttet til vannpumping rundt omkring i de forskjellige stater, og da spesielt kanskje ved gårdsbrukene hvor de har tatt vare på vannforsyning både til husbruk og til kunstig vanning fra dyptliggende brønner.

Da flyvemaskinen begynte å få sin store betydning som kommunikasjonsmiddel, gav dette også støtet til at utnyttelsen av vindkraften kom inn i en helt ny fase. Nattflyvningen krevet nemlig de forskjellige ruter oplyst av hensyn til navigeringen, og hertil benyttet man sig av de såkalte «airbeacons» eller fyrlykter. På grunn av at man på enkelte steder hadde store vanskeligheter med å skaffe elektrisk kraft til disse «airbeacons», dukket tanken op at man her kanskje kunde ta vinden til hjelp. Departement of Commerce (Handelsdepartementet) gikk derfor i gang med å få uteksperimentert en brukelig type for slike steder, og resultatet er at det idag er en rekke «airbeacons» som utelukkende benytter vinden som kraftkilde. De gjør god nytte for sig, og har vist sig meget pålitelige i drift. På grunnlag av de gode resultater man opnådde her, har så en rekke